

ק"פ 51319/09/19 - דוד כנפי, כוכבה כנפי נגד רני טריינין, מועצה אזורית יואב, מוטי קצביץ ז"ל, דליה כץ

בית משפט השלום באשקלון

09 אוגוסט 2020

ק"פ 51319-09-19 כנפי ואח' נ' טריינין ואח'

בפני כב' השופט חיים נחמיאס, שופט בכיר
קובלים 1. דוד כנפי
 2. כוכבה כנפי

נגד 1. רני טריינין
נאשמים 2. מועצה אזורית יואב
 3. מוטי קצביץ ז"ל
 4. דליה כץ

החלטה

אפתח החלטתי בבקשה לתיקון פרוטוקול שהגיש ב"כ הנאשם 1, ביום 28.7.2020.

הבקשה על נימוקיה, בצירוף תצהירו של המבקש מדברת בעד עצמה.

ב"כ הנאשמת 2 הסכים לבקשה, כמצוין בסעיף 9 לנימוקי הבקשה וגם ב"כ הנאשמת 4 הסכים לה, מתגובתו ביום 29.7.2020.

הקובלים, בבקשתם שהגישו ביום 28.7.2020, צרפו לבקשתם צילום הבקשה לתיקון פרוטוקול, אך לא התייחסו לזו הבקשה לגופא.

הדיון האחרון שהתנהל שעה ארוכה ביום 23.7.2020, זכור לי היטב. בדיון, אפשרתי לכל הצדדים ולבאי כוחם לומר ולטעון טענותיהם. התיקון המבוקש על ידי ב"כ הנאשם 1, בהסכמת ב"כ הנאשמים 2 ו 4, משקף אל נכון את אשר נשמע ונטען בדיון על ידי ב"כ הנאשם 1. הדבר נראה גם בבירור מעיון בפרוטוקול הדיון (בעמ' 4, שורה 12) שנקטע משום מה ואיננו משקף את מלוא הדברים שנאמרו ע"י ב"כ הנאשם 1 והתיקון המבוקש מעמידם על שלמותם.

לפיכך, אני נעתר לבקשה לתיקון פרוטוקול בעמ' 3, שורה 2 ובעמ' 4, שורה 12 כמבוקש.

הקובלנה הפלילית

עמוד 1

ביום 22.9.2019, הגישו הקובלים, קובלנה פלילית בתיק זה כנגד 4 נאשמים.

אקדים ואומר כי הנאשם 3 ז"ל, הלך לבית עולמו, עוד בטרם הוגשה הקובלנה בעניינו והקובלים ידוע ידעו אודות פטירתו. הדברים עולים בבירור גם מבקשתו מיום 26.7.2020, של ב"כ נאשמת 4, שכעולה ממנה, הקובלת, עוד ביום 4.1.2018, שלחה לנאשמת 4 מכתב ובו היא מציינת במפורש כי הנאשם 3 נפטר והלך לבית עולמו.

עובדה זו עולה גם מבקשתם של הקובלים מיום 29.7.2020, שלבקשתם צרפו את אותו מכתב מיום 4.1.2018 וכן מכתב נוסף מיום 1.4.2019, בו חוזרים על העובדה שנאשם 3 ז"ל נפטר.

הנה כי כן, מה שעשו כאן הקובלים הינו דבר שלא יעשה. בודעם שהנאשם 3 הלך לבית עולמו, לא התבוששו להגיש כנגדו כתב קובלנה, שכמוהו ככתב אישום וכינו אותו גם נאשם 3.

לא זאת אף זאת, שיקרו במצח נחושה בבית המשפט, כאשר טענו בישיבה מיום 23.7.2020: "עכשיו אנו יודעים שהנאשם 3 נפטר" (עמ' 1, שורה 14).

לאור זאת, החלטתי (בעמ' 1, שורה 19 ואילך), שלאור הוראת סעיף 236 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, משנפטר אדם יפסק כל הליך פלילי כנגדו, הוריתי על הפסקת ההליך הפלילי כנגד נאשם 3 בתיק זה.

עוד הוספתי בעניין זה בפרוטוקול הדיון, שרק בשל העובדה שהקובלים טענו כי ידעו על פטירתו של הנאשם 3, רק לאחרונה, לא חייבתי אותם בתשלום הוצאות לטובת עזבונו. אתייחס גם לנקודה זו באחרית החלטתי זו, בבואי לפסוק הוצאות בהליך זה.

כתב הקובלנה הפלילית שהוגש על ידי הקובלים כאמור, הוגש, כפי שנכתב בו, בהתאם לסעיף 8 לחוק איסור לשון הרע ובהתאם לסעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות.

עניינה של הקובלנה, כך נכתב, בעבירות רבות מאד של כניסה לצנעת הפרט ושל לשון הרע, **שהחלו בסוף שנת 2001**.

צוינו בו טענות כלליות מלפני שנים רבות וצורפו לו תכתובות וחלקי פסקי דין שניתנו במהלך השנים.

באחרית הקובלנה, נכתב במפורש, כי הקובלנה הוגשה כדי לסיים ההליך האזרחי בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, בתיק אזרחי 3031/09, בו ניתן פסק דין ביום 11.9.2012.

לקובלנה צורפו כאמור נספחים רבים המדברים בעד עצמם.

בשל אילוצי יומנו של בית המשפט ובשל מגפת הקורונה, נדחו הדיונים שנקבעו בתיק, מעת לעת.

הדיון בקובלנה התקיים בפני כאמור ביום 23.7.2020.

פרוטוקול הדיון על תיקונו מדבר בעד עצמו.

הטענות המקדמיות של ב"כ הנאשמים

טענות ב"כ נאשם 1

בפתח הדיון, טען ב"כ נאשם 1, טענות מקדמיות, האחת, של התיישנות והשנייה, של "מעשה בית דין" ו"השתק", זאת לאור פסק הדין שניתן בתיק 3031/09 מיום 11.9.2012, שהקובלים מבססים עליו את הקובלנה.

בהמשך הדיון, הגיב על בקשות הקובלים שיחשפו בפניהם חומרי חקירה וטען שאין בנמצא כאלו.

באשר לבקשת הקובלים לחייב את ב"כ הנאשם 1, לשלם להם סך של 450 מיליון ₪, טען שהמדובר בקובלים הזויים, המטרידים את בתי המשפט וביקש שיפסקו הוצאות משמעותיות בשל כך.

לפיכך, ביקש לסלק את הקובלנה ולחייב הקובלים בהוצאות כאמור.

טענות ב"כ נאשמת 2

ב"כ הנאשמת 2, הצטרף לטענות המקדמיות שנטענו כאמור, הן לעניין ההתיישנות והן לעניין ההגנה מן הצדק, נוכח קיומם של "השתק פלוגתא" ו"מעשה בית דין".

ציין, כי קובלנה פלילית איננה אמורה לשמש ככלי לניגוח ולנקמנות.

טען שמניעי הקובלים פסולים והקובלנה מכוונת להליך אזרחי שהסתיים זה מכבר בפסק דין חלוט.

טען לשיהוי קיצוני המקים טענה ל"הגנה מן הצדק" בהליך זה, הדומה להליך פלילי.

עוד טען כי בעלי התפקידים בנאשמת 2 התחלפו זה מכבר ויש גבול ל"זכרון הארגוני" הנדרש מנאשמת 2, כמועצה אזרחית, רק משום שהנאשם 1 שימש כראש מועצה לפני שנים רבות.

טען שהקובלים חוזרים ומטרידים את הנאשמים בצורות שונות ובבקשות סרק כדוגמת זו הקובלנה ובקשות ביניים, כדוגמת בקשתם של הקובלים לחייב את ב"כ הנאשם 1 בתשלום סך של 450 מיליון ₪.

טען שאין אינטרס ציבורי בקיומו של הליך זה (יצוין, כי בתאריך 7.10.2019, הודיע פרקליט מחוז הדרום - פלילי לביהמ"ש, כי פרקליט מפרקליטות המחוז לא ינהל התביעה בתיק זה - ח.נ.).

טען לפגמים בקובלנה, שאיננה מנוסחת כנדרש, איננה ניתנת להבנה וגורמת לעיוות צדק חמור שמצדיק את ביטולה.

טען שהעובדות המתוארות בקובלנה אינן מהוות עבירה, טען לפסול בהגשת הקובלנה כנגד עובדי ציבור בניגוד להנחיית היועץ המשפטי לממשלה.

לפיכך, ביקש לבטל הקובלנה ולחייב הקובלים בהוצאות.

טענות ב"כ נאשמת 4

ב"כ הנאשמת 4, פתח ואמר שייצג בעבר גם את נאשם 3, שהלך לבית עולמו עוד ביום 9.6.2017.

הצטרף לכל מה שאמרו חבריו, ב"כ הנאשמים 1 ו 2.

חזר אף הוא על הטענה שהמדובר בעניינים שהתיישנו, טען להטרדה ללא סוף מצד הקובלים שזו מטרם.

אף הוא עתר לפסיקת הוצאות משמעותיות כנגד הקובלים ועתר למחיקת הקובלנה על הסף וגם לפסיקת הוצאות לטובת המדינה.

דברי נאשמת 4

נאשמת 4 ביקשה לומר דברים וניתנה לה האפשרות. תארה שרצה בבחירות עם נאשם 3 ז"ל, כשמולם התמודד הקובל 1 ומאז שנבחרה, הקובלים לא מפסיקים להטריד אותה.

טענה שאיננה יודעת מה פשעה שקיבלה קובלנה פלילית ועל פיה היא נאשמת.

אפשרתי אף לקובלים להשיב לטענות המקדמיות ולומר את כל אשר על לבם.

התגובה לטענות המקדמיות מאת הקובלים

הקובל 1, טען כנגד הפשעים שנעשו כנגדו, ששללו מנו הזכויות לפיצויים לפי חוק יישום ההתנתקות.

טען כי על מעשים בלתי חוקיים שנעשו לו אין התיישנות גם 50 שנה. אין התיישנות על עבירות פליליות (עמ' 6, שורה 7).

טען שנאשם 1 צריך להיות בבית סוהר (עמ', 6 שורה 12).

גולל את התלונות שהגיש במשטרה וגם בלשכת עורכי הדין כנגד הנוגעים בדבר.

בהמשך, אף ביקש שלא למחוק הקובלנה ולשיטתו, הנאשמים צריכים לשבת מאחורי סורג וברז (עמ' 8, שורה 9).

הקובלת 2, ביקשה להוסיף דברים.

ציינה כי עובדת עם בעלה במשרד להנהלת חשבונות וייעוץ מס במשך למעלה מ 40 שנה. טענה שמעולם לא נתבעו על ידי אף אחד.

טענה שאיננה יודעת אם יש התיישנות ואשרה שאף היא פנתה ללשכת עורכי הדין בתלונה כנגד ב"כ הנאשם 1.

טענה כנגד תקינות הליך הבחירות שהתקיים לנאשמת 2 עוד בשנת 2003.

למרות שידוע ידעה שהנאשם 3 נפטר והקובלנה הוגשה כנגדו לאחר פטירתו ולמרות שבית המשפט הורה להפסיק ההליך הפלילי כנגדו, לא התבוסשה לטעון כנגד הנאשם 3 ז"ל, טענות קשות וחמורות (עמ' 8, שורה 18 ואילך).

לשאלת ביהמ"ש, הודתה במפורש שהדברים שאמרה אינם מעניינה של הקובלנה (עמ' 8, שורה 21).

לדבריה, "באתי היום מדם ליבי" (עמ' 8, שורה 22).

דין והכרעה

מעטים המקרים בהם בית המשפט יכול לקצר בהחלטתו, דוגמת המקרה שבפנינו. הסניגורים המלומדים של הנאשמים עשו מלאכתם נאמנה, במקצועיות ובמסירות.

מנגד, צר לי לקבוע, כי ניכר שהקובלים ביקשו לכאורה לעשות שימוש לרעה בהליכים המשפטיים בעצם הגשת קובלנה פלילית זו. קובלנה חסרת יסוד ושחר מבחינה משפטית.

הקובלים אינם עורכי דין ואינם משפטנים וחבל שלא שמעו בעצת בית המשפט כעולה מהחלטותי שניתנו בתיק שמן הראוי שיפנו לקבל ייעוץ משפטי לגבי המשך ניהול ההליך.

בדין יש לקבל את כל הטענות המקדמיות שהעלו ב"כ הנאשמים, ככתבן וכלשונן ולבטל את כתב הקובלנה, כמתחייב בנסיבות העניין.

כידוע, מוסד הקובלנה הפלילית הינו חריג לכלל, לפיו, במשפט הפלילי המאשימה היא המדינה המיוצגת בידי תובע. בניגוד לנדרש בהוכחת עוולה אזרחית של לשון הרע ופגיעה בפרטיות, הרי שהרשעה בעבירה פלילית מחייבת הוכחת כוונה לפגוע בנפגע, שלא לדבר על כך, שההליך הפלילי מחייב את הקובל לעמוד בנטל הוכחת רכיבי העבירה במידת הוכחה שמעבר לספק הסביר.

על המסגרת הנורמטיבית, מאפיינים ובעיות של הקובלנה הפלילית, עמדה חברתי כב' השופטת רות שפילברג כהן, בתיק ק"פ 18012-09-16 שם כתבה דברים כדורבנות המדברים בעד עצמם ואצטטם ככתבם וכלשונם:

"בהליך פלילי 'רגיל', שבו מנוהלת חקירה ומוגש כתב אישום על ידי המדינה, נתונים בידי בית המשפט הכלים לפקח ולהקפיד כי זכויות נאשמים לא יקופחו. הענקת זכות האישום ליחידים, במסגרת קובלנה פלילית פרטית, מעוררת קשיים רבים ומהותיים, עד כי רבו הקולות שקראו לבטל מוסד זה כליל. ניהול הליכים פליליים על ידי הפרט עלול לנגוד אינטרסים חשובים שעניינם אחידות באכיפת הדין, מניעת התנכלות אישית, ניצול לרעה של הליכים משפטיים וגרירת הליכים בלתי יעילים בניהול לא ענייני ולא מיומן.

ראה לעניין זה את דברי כב' הנשיאה נאור, ברע"פ 1955/12 **נמרי נ' בנימיני** [פורסם בנבו] (אשר אוזכר בטעוניה הכתובים של ב"כ הנאשם):

"כשמוגש כתב אישום על ידי המדינה נשקלות כל נסיבות העניין. מותר למדינה להביא בחשבון בהחלטתה גם שיקולים כמו מידת אשמו של המתלונן, והאם הוא עצמו פגע במי שהוא מבקש שיוגש נגדו כתב אישום. אחד מחסרונותיה הרבים של הקובלנה הפלילית הפרטית הוא היעדר שיקול דעת כזה. לאחרונה הוגשה הצעת חוק לבטל את מוסד הקובלנה הפרטית (ראו הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 67) (ביטול קובלנה), התשע"א-2011, ה"ח 615). דברי ההסבר להצעת החוק מבהירים היטב את הרקע להצעה. על יסוד ניסיוני - ובעיקר ניסיוני השיפוטי כשופטת שלום - אני רואה בברכה את הצעת החוק האמורה".

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 74) (ביטול קובלנה) תשע"ו - 2016, מיום 10/2/16, מבוססת על המלצות וועדה מקצועית בראשות כב' שופט ביהמ"ש העליון מצא אשר המליצה לבטל כליל את מוסד הקובלנה הפרטית.

הפקדת ניהול המשפט הפלילי בידיים פרטיות עלולה לחטוא למטרות ההליך הפלילי, אשר מחייבות ביצועה של חקירה מקצועית שבמהלכה ייאספו ראיות כבסיס לאישום, וראיות אלה יועברו כדין לעיונו של הנאשם. תנאים אלה לא מתקיימים בהליך של קובלנה פלילית, וזאת אף על פי שקיים בו פוטנציאל של שלילת חירויותיו של הפרט (ראה בעניין זה את דברי ביהמ"ש העליון בבג"ץ 4957/08 **שורת הדין - Israel Law Center ואח' נ' היועמ"ש** [פורסם בנבו]).

ביהמ"ש העליון התייחס לבעייתיות הקונקרטית המתקיימת דווקא בהליכי קובלנה פרטית בגין עבירות על חוק לשון הרע. ראה לעניין זה את דבריו של כב' הנשיא אהרון ברק (שהובאו בדברי ההסבר להצעת החוק) כדלקמן:

"הליך זה אמנם נושא מאפיינים של התדיינות אזרחית, אך אין לשכוח שתכליתו הטלת אחריות פלילית בגין ביטוי פומבי. זהו כלי חמור ורציני, וכך יש להתייחס אליו...ככלל, לא נועד ההליך הפלילי ליישוב ריבויית אישיות או לריצוי רגשי נקם" (רע"פ 9818/01 **שמעון ביטון נ' ציון** [פורסם בנבו])

...

מאפיינים אלה של ההליך הפלילי עלול למשוך אליו גורמים שמטרתם לבוא בחשבון עם אחרים על רקע סכסוכים שונים, בהגשת קובלנות פליליות פרטיות. הקלות היתרה שבה ניתן להביא כל אדם בפני שופט, במעמד של נאשם בפלילים, ללא כל מחסום בלתי שיפוטי, מציבה חשש ממשי לניצול הליכים לרעה. מלבד הפגיעה המהותית בזכויות פרט, קיים חשש כי תופעה של ריבוי קובלנות תביא להצפה ולעומס מיותר במערכת שהנה עמוסה ממילא, ולהביא בסופו של דבר לפגיעה בנפגעי עבירה באירועים פליליים, וכן לעינוי דין לנאשמים אחרים שבירור עניינם יידחה בשל העומס. ניתן לסכם ולומר כי מוסד הקובלנה הפלילית הנו חריג, אשר על אף חוקיותו מחייב התייחסות זהירה שמטרתה להבטיח כי לא ינוצל לרעה ולא יפגע פגיעה בלתי מידתית בזכויות של נאשמים".

דברים אלו, יפים ככפפה ליד בתיק שלפנינו.

באשר לטענת ההתיישנות -

אני מעדיף טענות ב"כ הנאשמים על פני טענות הקובלים.

אמנם טענו הקובלים כי אין התיישנות על עבירות פליליות גם לא אחרי 50 שנה, אך כנראה שאינם מכירים את הוראות החוק.

הקובלנה שהגישו מתייחסת לסעיף 8 לחוק איסור לשון הרע, ולסעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות.

סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע מגדירה כעבירה שדינה מאסר של שנה, דהיינו זו עבירת "עוון", שהתיישנות לגביה, לפי סעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, הינה 5 שנים.

סעיף 5 לחוק הגנת הפרטיות, מדבר על עבירה שדינה 5 שנים, דהיינו עבירת "פשע", שההתיישנות לגביה הינה 10 שנים.

על פי ניסוחו של כתב הקובלנה הפלילית, העבירות על פניהן התיישנו לפני זמן רב. הקובלים לא הרימו את הנטל המוטל עליהם ולא הוכיחו "אירוע מנתק". לפיכך, דינן של העבירות נשוא הקובלנות להתבטל מחמת התיישנות.

זאת ועוד, מקבל אני טענתם המקדמית הנוספת של ב"כ הנאשמים ולפיה ישנו "פגם ופסול" בכתב הקובלנה המזכה את הנאשמים בטענה של "הגנה מן הצדק".

כפי שניתן להיווכח למקרא כתב הקובלנה, המדובר בקובלנה המנוסחת בצורה כוללת, ללא פירוט העובדות הרלוונטיות והן בלבד. אין פירוט של תאריכים, אין הפרדה ספציפית לגבי כל נאשם ונאשם וכרו כולם יחדיו, אף את נאשם 3 ז"ל, שהלך לבית עולמו זמן רב לפני הגשת הקובלנה.

הקובלנה איננה עומדת בכללים שקבע המחוקק להגשת קובלנה פלילית ואינה מאפשרת לנאשמים להתגונן בפניה.

הנאשמים זכאים ל"הגנה מן הצדק", כנגד הקובלנה הפלילית שהוגשה כנגדם כלשון הקובלים בסיפא של הקובלנה "כדי לסיים ההליך האזרחי בבית המשפט המחוזי בבאר שבע" הליך אזרחי, שניתן עוד ביום 12.9.2012, והינו חלוט מזה שנים רבות.

למעלה מן הצורך נראות לי טענות ב"כ הנאשמים גם לעניין ניסיונם של הקובלים בתיק זה להטריד ולרדוף את הנאשמים (ואת נאשם 3 אף לאחר פטירתו) בשיהוי הגשת הקובלנה, שאף לשיטת הקובלים המדובר בעבירות שהחלו בסוף שנת 2001.

סיכומם של דברים, אני מורה על ביטול כתב הקובלנה בתיק זה ומזכה הנאשמים מכל העבירות המיוחסות להם.

באשר להוצאות -

אמנם, אין זה מקובל להשית הוצאות בהליכים פליליים רגילים, אלא במקרים קיצוניים. המקרה שבפנינו בו הוגשה הקובלנה, על דרך שבה הוגשה, על מועד שבה הוגשה ועל מי שכנגדם הוגשה, הוא אחד המקרים להטלת הוצאות.

הנאשמים נאלצו לשכור שירותיהם של באי כוחם, שטרחו להגיע לדיון ולייצגם נאמנה.

רק מתוך ריסון עצמי, לא אחייב הקובלים במלוא ההוצאות שגרמו לנאשמים 1, 2 ו 4, כפי שטען ב"כ נאשמת 4 אודות שכ"ט שקיבל עבור הייצוג בתיק זה ואני מחייב את הקובלים יחד ולחוד, לשלם לכל אחד מהנאשמים 1, 2 ו 4, סך של 7,500 ₪ ולעיזבונו של נאשם 3, סך של 2,500 ₪ שיישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מתאריך 1.9.2020 ועד התשלום המלא בפועל.

לפנים משורת הדין, נמנעתי מלחייב הקובלים לשלם הוצאות לטובת אוצר המדינה, כפי ששורת הדין היתה מחייבת לעשות כן.

המזכירות תשלח עותק החלטתי זו לקובלים ולב"כ הצדדים, שנמנעתי מלזמנם אך לשימועה בהתחשב במגפת הקורונה וכדי שלא לסכנם שלא לצורך.

זכות ערעור כחוק לבית המשפט המחוזי באר שבע

ניתנה היום, י"ט אב תש"פ, 09 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.